

Основна школа "Стари град "

**у
Ужицу**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА изборног предмета грађанско васпитање за 8. разред

за период 2022-2026. године

Одељења: 8-1,2,3,

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама члана 67. Став 1. ЗОСОВ-а (Службени гласник РС , бр.88/17, 27/18-др.закон и 10/19)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за снажање и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ предмета је да ученици стекну сазнања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности икоје су претпоставка за компетентан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву

Задаци предмета:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе грађанског васпитања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе грађанског васпитања буду у пуној мери реализовани;
- разумевање концепта универзалности права детета;
- стицање знања о узроцима различитог степена остварености права детета у савременом свету;

- подстицање развоја критичког односа према појавама злоупотребе права детета;
- упознавање са неопходним условима за остваривање најбољег интереса детета;
- упознавање са местом, улогом и значајем међународних организација које се у свом раду баве унапређивањем положаја деце;
- упознавање са местом, улогом и значајем институција и организација које се у свом раду баве унапређивањем положаја деце у Србији;
- упознавање са националним законодавним оквиром чији је циљ заштита интереса деце;
- разумевање места, улоге и одговорности државе, друштва, породице и детета у унапређивању положаја деце у једном друштву;
- идентификовање особина, знања и вештина код деце које су значајне за њихову активну улогу у унапређивању положаја деце у друштву;
- разумевање улоге и значаја медија у савременом друштву;
- унапређивање вештина критичког разматрања информација добијених преко различитих медија;
- упознавање са улогом медија у креирању слике детета у друштву.

Предметни исходи	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	Кљ учн и пој мов и сад ржа ја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>- изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; покаже интересовање за упознавање различитих култура; наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају; разликује</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорано учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Дигитална - Комуникација и сарадња - Естетичка</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА</p> <p>Припадност држави и нацији Патриотизам – осећај љубави и поноса према домовини и свим њеним припадницима. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање и угрожавање лободе људи. Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам.</p>	<p>Сло бода</p> <p>,изра жа ва ња пра во на жив от</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, презентације, кратки филм, видео записи , квиз.. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду, групни, радионичарски облик рада, вршњачка предавања.. Обезбеђивање корелације са другим предметима-тематски дани, недеље, обележавање значајних датума.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа,</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, сарадње и комуникације у групном раду Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена продуката рада и презентације урађеног Вршњашко</i></p>

<p>појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци; указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником;</p>		<p>Заједница различитих културних група Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности . Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота. Припадници националних мањина у Србији – заштита права и слобода припадника националних мањина.</p>		<p>кратких видео записа.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>предавање Квиз</i></p>
<p>– наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; образложи значај слободе медија за развој демократије у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; проналази и користи информације из различитих извора, критички их</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама а Комуникација и сарадња Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Пол и род Биолошке разлике (анатомске и физиолошке), на супрот разликама које друштво ствара (очекивања друштва од мушкараца и жена). Преношење родних образаца. Стереотипи и предрасуде о роду.</p>	<p>Родна равноправност</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: презентације, видео материјали, пројектна настава, симулација, играње улога, дебата.. Обезбеђивање корелације са другим предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала Постављање ученика у различите ситуације евалуације</p>	<p><i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена продуката рада и презентације</i></p>

<p>разматра и вреднује; препозна пример злоупотребе деце у медијима;</p>		<p>Родна перспектива Укључивање родне перспективе приликом доношења одлука важних за једну заједницу (образовање, здравље, породица, запошљавање, спорт...).</p> <p>Родна равноправност Родна равноправност и једнаке могућности за све ради развоја друштва. Препреке родној равноправности. Одговорност државе, организација цивилног друштва и појединца у постизању родне равноправности. Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљавање...).</p> <p>Родно засновано насиље Родне разлике као основа неравнотеже моћи. Злоупотреба</p>		<p>и самоевалуације</p>	
--	--	--	--	-------------------------	--

		моћи насилника. Карактеристике особе која врши насиље, која је изложена насиљу или која му сведочи. Мере заштите од родно заснованог насиља.			
у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, учествује у избору садржаја и начина рада	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Комуникација и сарадња, Дигитална -Одговорано учешће у демократском друштву	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...) Медијска писменост Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја. Кодекс у медијима Кодекс деца и медији. Кодекс новинара. Притисци на	Толе ранц ија, иден тите т, меди ји	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: радионице, презентације, видео-записа, кратки филм.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, ради израде презентација паноа, кратких видео записа.. Вршњачко предавање Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика и рада у групи Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Оцена продуката рада и презентације урађеног Вршњачко предавање</i>

		новинаре као инструмент ограничавања слободе изражавања			
у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, учествује у избору садржаја и начина рада.	Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација и сарадња-Одговорано учешће у демократском друштву Решавање проблема	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Вредности грађанског друштва	Парт ицип ациј а, груп а и тим	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада : играње улога, симулације.. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала:презентације, видео-записа... Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета ради припреме симулације и годишњег школског Квиза Организовати посету Градској општини Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	<i>Формативно, недељно оцењивање усмених одговора ученика, и рада у групи, сумирање постигнућа ангажовања крајем маја Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Квиз</i>

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор материјала за рад, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима

размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.

коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања (описна оцена)	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних исхода предмета;	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологи	<p>Оцену истиче се добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	- Формативно оцењивање: недељно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и личну евиденцију	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++	Недељно бележење током године
			-Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
			- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају ++ ☺ Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	Месечно
		<p>Оцену добар</p> <p>у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За недоношења домаћег - у свеску, а након 3- у дневник ☹ За редовно доношење домаћег задатка+, за 3+у дневник ☺	Пресек стања за тромесечје
			Квиз	Првопласирани +++ ☺ Другопласирани ++ Трећепласирани +	По једном у тромесечју
			Прегледање свески	Уредност у вођењу евиденције и самоевалуација	На крају наставне
		<p>Оцену задовољава добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; 			

	јама и извођење радних задатака.	– у минималној мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – ретко је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	и личне евиденције - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања и учешћа свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, презентације..)	године Редовно недељно
			- Вршњачко предавање (посматрање наставника, припрема, презентација, успешност реализације и утисци ученика)	Сви ангажовани ученици за успешну прпрему-презентацију, реализацију и добре утиске ученика добију: ☺ ☺ ☺	По једном у полугодишту
Ангажовање ученика у настави	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно	– показује изузетну и велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични и мањи степен активности и ангажовања (добар) – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (задовољава)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу у вршњачком предавању -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално и у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, вршњачко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	-Пресек стања по тромесечјима

	учествова ње у настави, сарадњу са другима		-Израда паноа, презентација, различитих врста излагања, квиза		
--	---	--	--	--	--